

[Aage Frandsen]

efterskolerne skal overleve. Efterskolerne går ind på vilkår om frihed, og så må de også risikere, at når faldende årgange indtræder, så er der mindre brug for dem. Men de skal have muligheden, fordi det er de unge, der skal have muligheden.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg har fortsat problemer med at finde sammenhæng og logik i argumentationen i debatten her. Jeg tænker på indlæg både fra kulturministeren og fra nogle af partiernes ordførere.

På den ene side bliver det hævdet, at hvis vi kræver af kommunerne, at de skal betale tilskud til efterskoleophold, så vil det modsvares af et krav om forhøjelse af bloktilskuddet, så staten kommer til at betale. Det er den ene side af argumentationen.

Et andet sted i argumentationen siger man: Jamen kommunen har fået bloktilskud til undervisning; selv om man ikke kan pinde det ud på den konto, så ligger der penge til undervisning. Pengene må dog så være der. Og for at føre tilbage til bidragsloven igen: Efterskolerne kom ikke med, men man accepterer, at pengene er der for grundskolen. Hvorfor er de der så ikke, når det gælder efterskolerne?

Derfor er mit spørgsmål til kulturministeren: Vil kulturministeren over for Kommunernes Landsforening fremføre det argument, at der ligger penge i kassen til undervisning også af efterskoleelever?

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal gøre det kort og blot sige til hr. Lysholm Christensen: Ja, det synspunkt vil jeg også fremføre i drøftelserne med kommunerne.

Til ordføreren for forespørgerne vil jeg blot sige, at hvis der indgås en aftale med Kommunernes Landsforening om en ordning på dette område, så kan den aftale jo altid tilsidesættes af Folketinget, og derfor skal jeg nok forstå at indrette mig på en sådan måde, at vi ikke kommer i den situation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 7 af Pernille Forchhammer (S), Merete Aarup (KF), Povl Brøndsted (V) og Marianne Jelved (RV) (se foran)

vedtoges med 86 stemmer (S, KF, V, RV og CD) mod 16 (FP og KRF); 15 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 6 af Aage Frandsen (SF) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.59

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 7:

Forslag til folketingsbeslutning om kommune-tilskud til efterskoleophold.

Af Arne Nielsen (KRF) m.fl.
(FremSAT 10/10 90).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Kulturministeren (Ole Vig Jensen):**

Det kunne forekomme mindre venligt over for forslagsstillerne kun at sige nogle ganske få ord om det foreliggende forslag, som går ud på at gennemføre en obligatorisk kommunetilskudsordning til ophold på efterskole.

Når jeg ikke vil gøre mange bemærkninger om forslaget, hænger det bl.a. sammen med, at forslagsstillerne var medforslagsstillere til den forespørgsel, som vi netop har haft en debat om, og som omhandlede den samme problemstilling. Jeg mener, at vi nogenlunde har præsenteret de synspunkter, som kan gøres gældende på nuværende tidspunkt.

Jeg erkender, at forslagsstillerne er mere konkrete i det foreliggende forslag, hvor de direkte foreslår en støtteordning, som skulle være mindst 50 pct. af forskellen mellem den statslige elevstøtte og elevstøtterammen.

[Kulturministeren]

Der er også det formildende ved forslaget, at det først skal træde i kraft 1. januar 1992. Det ville i hvert fald betyde, at der var mere tid til at forberede en sådan ordning.

Men når regeringen ikke kan gå ind for dette forslag, hænger det sammen med den problemstilling, vi tidligere har diskuteret: at forslaget lige nøjagtig ville medføre krav til staten om kompensation for en sådan ordning, der pålagde kommunerne forøgede udgifter. Derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Pernille Forchhammer (S):

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne også afvise forslaget med baggrund i den debat, vi havde før frokostpausen.

Jeg skal derudover sige, at vi mener, at forslaget her har den ekstra hage, at kommunerne i realiteten kommer til at give det største tilskud til de højestlønnede, fordi deres statstilskud er det laveste, og det kan vi i Socialdemokratiet ikke acceptere.

Aage Frandsen (SF):

Som jeg sagde i forbindelse med forespørgslen, er det for os ikke afgørende, om det bliver den ene eller den anden model, vi vælger. Det afgørende for os er, at elevernes valgfrihed bliver reel, og det vil sige, at egenbetalingen bliver nedbragt, og det bliver den her.

Problemet er, at man kommer til at give mest til de mennesker, som økonomisk er bedst stillede, og det vil sige, at det har en omvendt virkning i forhold til statens indtægtsregulerede tilskud, og det er vi imod. Derimod ville vi have været mere positive, hvis forslaget havde gået på, at kommunerne var pligtige til at yde et fast beløb, som blev suppleret med et indtægtsreguleret statstilskud. Så ville man stadig væk have bevaret det indtægtsregulerede element. Men med dette forslag griber man ind i det og får dermed, skal vi sige en omvendt social profil i forslaget.

Vi vil gerne under udvalgsarbejdet være med til at se på, om man kunne lave det om, så man fik fjernet den asociale profil, som vi mener forslaget har. Jeg vil gerne spørge forslagsstillerne, om man mener, dette forslag er det eneste bud på en løsning på problemet, eller om vi kunne se på andre forslag. Det afgørende må være at løse problemet.

Povl Brøndsted (V):

Dette kan meget let blive en gentagelse af, hvad der er sagt tidligere på dagen.

Venstre afviser forslaget for det første ud fra den begrundelse, at det ikke virker ligeligt; for det andet fordi det vil få tilbagevirkende kraft for statskassen, og derfor er det ikke rimeligt at lovgive om dette.

Men selvfølgelig er det meget vigtigt, at der er en så stor ligestilling som muligt for unge, ligegyldigt hvilken kommune de kommer fra, og det er så forhandlingsløsningen, vi i første omgang må prøve på at bruge. Det har vi ikke alle sagt, vi har også stemt om det, og ministeren har pligt til at få disse ting afklaret hurtigst muligt.

Kan det ikke lykkes, er det en ny situation, og så må vi jo snakke om det.

Pia Dahl (FP):

Jeg skal heller ikke gentage Fremskridtspartiets bemærkninger fra den foregående debat, men sige, at Fremskridtspartiet rent principielt har stor sympati for bemærkningerne til beslutningsforslaget bortset fra enkelte punkter. F.eks. skriver Kristeligt Folkeparti, at forældrenes egenbetaling i de fleste tilfælde ikke overstiger 10.000 kr. Det vil vi i Fremskridtspartiet nok bedømme som værende lidt for lavt.

Ydermere har jeg også gjort det klart ved den foregående debat, at vi ikke finder, kommunerne skal være forpligtet på nogen som helst måde. Vi finder heller ikke, det er rigtigt, når der i forslagets tekst står det lille ord »mindst« 50 pct. af forskellen.

Fremskridtspartiet skal derfor afvise forslaget.

Merete Aarup (KF):

Nu har vi haft en meget grundig debat om efterskolerne, og vi har også diskuteret den kommunale støtte. Jeg vil med henvisning til den foregående debat og det, jeg sagde under den, afvise forslaget på den konservative gruppes vegne.

Bente Juncker (CD):

I CD synes vi, det er udmærket, at Kristeligt Folkeparti er kommet med dette beslutningsforslag. Der har hersket en hel del kaos på området i sommer. Nogle kommuner har simpelt hen ikke villet give tilskud – som de i øvrigt får

[Bente Juncker]

penge til – til elever, som skulle på en efterskole.

Efterskolen er i øvrigt et udmærket supplement for de elever, som ikke kan holde ud at gå i folkeskolen mere. Jeg synes, det er helt rimeligt, når forslagsstillerne siger, at det skal koste forældrene ca. 10.000 kr. om året.

Sådan har jeg forstået det. Men jeg forstår ikke, om udgifterne skal deles 50/50, eller hvordan det skal være; det mener jeg man kan drøfte i udvalget. Det skal måske være en anden model.

Så forstår jeg ikke, når Socialdemokratiet siger, at man her giver det største tilskud til de velstillede. Man gav vel også det største tilskud til de velstillede, hvis børnene blev i folkeskolen, der er gratis, men altså bare på en anden facon, så det er da noget underligt noget at sige. Er det, fordi Socialdemokratiet virkelig ikke prioriterer efterskolerne særlig højt? Eller har de nogle problemer ude omkring i kommunerne, når der skal lukkes folkeskoler? Er det dér, problemet ligger?

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Nu var fru Bente Juncker ikke til stede under den foregående debat om efterskoler, men fru Bente Juncker kan slå Socialdemokratiets holdninger til efterskolerne op dér. Vi er bestemt ikke negative over for efterskolerne. Vi mener også, at der skal findes en løsning på dette problem. Vi vedtog en dagsorden før frokost, som CD også stemte for, og som opfordrede til, at vi skulle forsøge en forhandlingsløsning med KL på området rimelig hurtigt, og at partierne skulle inddrages i drøftelserne om dette.

Jeg vil gerne forklare fru Bente Juncker, hvad jeg mente med det. Statstilskuddet tildeles efter forældreindtægten, og de højeste indkomster får det laveste statstilskud. Dermed bliver differencen for denne gruppe større, og derved kommer kommunen, når de skal betale halvdelen af denne difference, til at betale et større tilskud til de højestlønnede i forhold til de lavestlønnede, som får et større statstilskud. Og det synes vi er urimeligt.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg var udmærket klar over, hvad fru Pernille

Forchhammer mente. Men jeg synes, det ville være rart, hvis vi på dette område, som trods alt er utrolig lille, og hvor vi hjælper nogle elever, der skal ud i en anden skoleform – for det er sandheden – snart holdt op med det indtægtsregulerede tilskud. Hvis den pågældende gik i den danske folkeskole, var det gratis, og hvorfor i alverden kan man ikke sætte et fast beløb, når man skal betale på efterskolerne, i stedet for alt det bureaukrati?

Lysholm Christensen (KRF):

I formiddags havde vi den generelle debat på baggrund af den forespørgsel, der var rejst af SF, og derfor er det vel ikke så mærkeligt, at debatten nu bliver lidt tam. Men stod den alene, den debat, vi nu har om beslutningsforslag nr. B 7, ville den nok fremstå noget uvenligt. Hvis man ikke havde været med i formiddags og dumpede ind nu og hørte på, ville man vel nok sige, at der er meget ringe vilje i dette Folketing til at få løst dette problem.

Nu skal jeg nok være venlig og huske, hvad der blev sagt i formiddags, og dér har jeg noteret mig, at man er klar over, at der er et problem, men jeg må stadig væk sige, at jeg havde håbet, at der var blevet vist lidt større vilje til at få løst problemet.

For Kristeligt Folkeparti er det ikke et spørgsmål om at få gennemført forslaget med nøjagtig den ordlyd, som det foreligger i. Vi er åbne for en forhandling, kan jeg sige til Socialistisk Folkeparti. Det kan også godt være, at problemet skal løses på en helt anden måde.

Det skal jeg ikke afvise. For os er hovedpunktet, at vi skal have sikret det frie skolevalg for alle indtægtsgrupper; vi skal have rettet det skæve Danmark op på dette punkt, således at man ikke fremover skal opleve den markante forskelsbehandling, der er kommunerne imellem.

Vi er åbne over for en helt anden løsning, som måske ikke er skitseret endnu. Jeg konstaterer, at der er opbrud i hele kostskolesektoren. Der sidder et udvalg og arbejder på de frie grundskolers område og med en ny tilskudslov dér. Der er noget, der tyder på, at vore landbrugsskoler er på vej ud af højskolelovgivningen – det skal vi ikke tage stilling til nu, men der er vist noget, der peger i den retning.

Der er opbrud i sektoren, og derfor kan det godt være, at vi skulle se på, om vi kunne lave et

[Lysholm Christensen]

system, som er mere enkelt at administrere end det, vi har i øjeblikket, og hvor der dels er kommunetilskud og dels statstilskud. Man kunne f.eks. forestille sig, at pengene kun skulle komme fra staten, men det er jo en større manøvre, og den kan vi ikke klare i dag. Jeg synes, det måtte være et nyttigt stykke arbejde, at nogen gik i gang med at undersøge mulighederne for en sådan løsning. Kriteriet må stadig være, at det frie skolevalg bliver sikret, og at det skæve Danmark bliver rettet op.

Jeg skal komme med et par bemærkninger til de enkelte ordførere, selv om der ikke er så voldsomt meget at kommentere. Der er et par af ordførerne, som har været inde på spørgsmålet om, at dette med et fast beløb fra kommunen virker uheldigt rent socialt, fordi man hævder, at det er de højestlønnede, der får mest ud af dette. Grunden til, at vi lavede det på denne måde, var, at vi sagde, at der ikke var grund til at lave indtægtsgraduering to steder. Hvorfor skal der foretages beregning både i kommunerne og af staten? Hvis man sætter et fast beløb det ene sted, må man kunne indtægtsregulere – altså dreje på skruen – det andet sted. Hvorfor skal vi sidde og dreje på skrueene to steder? Det var simpelt hen et spørgsmål om forenkling, når vi gjorde det på den måde. Det har ikke været vores hensigt, at det skulle vende den tunge ende nedad.

Jeg kan ikke undlade at komme tilbage til et enkelt punkt fra debatten i formiddags, og det er spørgsmålet om bloktilskud og bidragsloven. Det står stadig væk uklart i min bevidsthed, hvorfor man hæfter sig så stærkt ved, at dette vil koste penge for staten. Det er blevet udtrykt af en række ordførere, at kommunen sparer penge – i mange tilfælde i hvert fald – når en elev tager på efterskole. Der ligger penge i bloktilskudsordningen til undervisning. Så derfor kan jeg ikke forstå, at udgangspunktet er, at kommunen skal have fuld dækning, også for de penge, som i øjeblikket bliver ydet fra de velvillige kommuners side. Her er virkelig et punkt, der trænger til afklaring, og der skal ryddes op, så man finder ud af, hvad der ligger i disse begreber.

Jeg skal ikke knytte yderligere kommentarer til dette, jeg skal blot takke for indlæggene – korte, som de nu var – og selvfølgelig beklage, at man ikke kan gå med til den løsning, vi har skitseret, men jeg vil også åbne den ventil, at vi er parat til drøftelse af andre løsningsmodeller.

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Når nu hr. Lysholm Christensen gentager, hvad han lagde vægt på også under den foregående debat, hvor vi gennemgik dette meget grundigt, vil jeg gerne stille ham et spørgsmål. Vil Kristeligt Folkeparti kunne tilslutte sig den model, som Fremskridtspartiet skitserede tidligere på dagen, og som jeg forstod at også Venstre bakkede op, netop at alt, hvad der hedder skoleudgifter, bliver strøget af de kommunale budgetter og givet direkte fra staten, at pengene følger eleven? Kristeligt Folkeparti taler om forenkling. En sådan ordning ville betyde, at vi var fri for alle disse besynderlige ordninger, og det ville også komme efterskoleeleverne til gode.

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Det står mig ikke ganske klart, hvordan Fremskridtspartiet har tænkt sig modellen udformet, men jeg udtrykte for et øjeblik siden sympati for en tanke om, at tilskuddet skulle komme alene fra statens side, men detaljerne tror jeg det er for tidligt at begynde at tale om. Der er temmelig mange problemer i det, som skal belyses først, men tanken om en forenkling og kun tilskud fra staten er vi åbne over for.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Fru Pia Dahl for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pia Dahl (FP):

Og den skal blive utrolig kort.

Den skal i al sin enkelhed gå ud på, at jeg sereme er meget glad for at høre, at Kristeligt Folkeparti støtter den tanke, at pengene bliver givet direkte fra staten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslut-

[Anden næstformand]

ning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om ændring af lov om frikommuner.

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).
(Fremsat 11/10 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Erling Christensen (S):**

Det var glædeligt at opleve, at fremsættelsen af et nyt frikommuneforslag gav kommunernes blad Danske Kommuner anledning til at bruge et par sider på at fortælle om frikommuneforsøget.

Et par aviser havde da også nogle små notiser herom som følge af omtalen i Danske Kommuner. Det mest interessante var dog et indslag i Søndagsavisen i tv om Bornholms Amtskommunes ansøgning om en licitationsordning på medicinområdet.

Efter formålsbestemmelsen i frikommunelovens § 1 – vel den eneste paragraf, der ikke er ændret siden 1985 – er et af formålene med frikommuneforsøget at forbedre ressourceudnyttelsen i den kommunale virksomhed.

Som jeg opfattede indslaget i tv, vil Bornholms Amtskommune, bedre end det fremgår af lovforslaget, kunne imødekomme det formål. Jeg vil under udvalgsarbejdet interessere mig meget for, hvilken forskel der er mellem besparelsen i det foreliggende forslag og det, vi hørte om i tv.

Socialdemokratiet støtter gerne besparelser på medicinområdet, men jeg forstår, at regeringen på dette område ligger under for en betydelig pression og en alvorlig lobbyisme til stor skade for medicinforbrugernes økonomi. Vores stilling til dette forslag vil altså afhænge af opklaringsarbejdet i udvalget.

Ebeltoft Kommune skal have lov til at overføre landzonearealer på højst 1.000 m² til sommerhusområde. Det lyder banalt, men når jeg

læser ministerens bemærkninger til lovforslaget, må jeg ryste på hovedet. Samtidig med at regeringen støtter kommunens ansøgning, meddeler den samme regering: Miljøministeriets meget restriktive praksis for bevarelsen af de danske kyststrækninger forventes yderligere skærpet gennem udstedelse af et nyt kystcirkulære. For mig lyder det som en rigtig dårlig idé at støtte dette forslag, for hvem skal vi holde med og støtte af regeringens medlemmer: Venstres indenrigsminister eller De Radikales miljøminister? Vi holder med den radikale miljøminister, i hvert fald hvad angår det foreliggende, og går imod dette forslag.

Man vil nu ændre en lovbestemmelse, der er mindre end et halvt år gammel, og vedtægten for Danmarks Radio, der blot er halvandet år gammel, for at give mulighed for at nedlægge de amtslige programråd. Disse råd står for Socialdemokratiet som klare udtryk for decentralisering af indflydelsen på Danmarks Radios regionale programvirksomhed, samtidig med at disse råd også har direkte mulighed for at påvirke det centrale programråd. Ministerens begrundelse for forsøget, at man uden de amtslige programråd kan få udviklet en bred offentlig debat om programvirksomheden i de elektroniske medier, lyder utrolig kunstig. Vil ministeren selv udvikle den debat? Er det ikke mere rimeligt, at det er et demokratisk udpeget råd af enkeltpersoner, der sørger for at udvikle denne programpolitiske debat? Ministerens svage begrundelse overbeviser ikke Socialdemokratiet om, at det er en god idé at fjerne et regionalt programråd, og derfor går vi imod.

Vi kan heller ikke gå ind for at lade en skolebestyrelse fastsætte forældrebetalingen i en skolepasningsordning. Er dette forslag ikke også betænkeligt ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt? Bør der ikke ske sammenligning mellem betaling i skolefritidsordningen og i institutioner under bistandsloven, da skolefritidsordningen betragtes som erstatning for en almindelig daginstitution? Det samme gælder tilskud til de private skolers fritidsordninger. Det forslag kan vi heller ikke støtte.

I foråret havde vi nogen debat om det forslag, der ligger fra Hobro Kommune. Nu håber jeg, at vores forsinkede vedtagelse af Hobro Kommunes forslag ikke betyder, at kommunen har opgivet at komme i gang. Vi støtter også Hobro Kommunes forslag.